Raadsvoorstel

Collegeverg. d.d. : 28 mei 2024
Registratiekenmerk : 202408926
Gemeentebladnr. : 2024 - 43
Afdeling opsteller : Maatschappelijke ontwikkeling
Bereikbaar onder :
Portefeuillehouder : Wilma van der Rijt
Raadsvergadering d.d. : 02 juli 2024
Uiterlijke datum : Niet van toepassing

Aan de raad,

1. **Onderwerp**

Regiovisie aanpak GIA 2024 - 2031

2. **Uitgangssituatie (WAAROM?)**

a. Aanleiding

Gemeenten spelen in de aanpak tegen geweld in afhankelijkheidsrelaties een belangrijke rol. Zij maken onder meer een regionale visie, samen met alle betrokken organisaties. Daarin staat wat de aanpak is, aan welk gezamenlijk doel iedereen werkt, hoe de samenwerking nog beter kan en hoe iedereen daaraan bijdraagt. In de afgelopen jaren zijn er al twee visies gemaakt. De focus in de eerste visie (2014-2018) lag voornamelijk op de opbouw van de toen nieuwe organisatie Veilig Thuis Zuid-Limburg. Hierin stond onder andere de opbouw van deze nieuwe organisatie beschreven, die in 2015 ontstond door een samenvoeging van Steunpunt Huiselijk Geweld en Advies en Meldpunt Kindermishandeling. In de tweede visie (2018-2022) kwam er meer aandacht voor de gehele aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties, wat ieders rol hierbij is en hoe dit geweld eerder gezien kan worden door signalen sneller te herkennen en op te pakken. 2023 Is gebruikt om de voorgaande visie en uitvoering te evalueren en tot een nieuwe visie te komen voor de periode van 2024 –2031

b. Huidige situatie/probleemstelling

In Nederland worden ieder jaar zo'n 200.000 mensen slachtoffer van geweld in afhankelijkheidsrelaties en worden ruim 63.000 incidenten bij de politie gemeld. Het aantal meldingen in onze regio Zuid-Limburg is vergelijkbaar met de rest van Nederland. In Zuid-Limburg gaat het jaarlijks om 4.200 tot 4.300 meldingen, maar een groot deel komt niet naar buiten. Vaak zijn er al meerdere incidenten voorafgegaan. Het aantal meldingen is dus geen goede indicatie van de werkelijkheid. In veel situaties spelen onderliggende problemen. Dit beeld is ook herkenbaar voor Zuid-Limburg.

Ernstig of veelvuldig geweld in partnerrelaties en gezinnen komt heel veel voor. En dat niet alles aan het licht komt, is omdat deze vorm van geweld zich in de taboesfeer bevindt. Het duurt vaak lang voordat men hulp vraagt. Het is een complex en hardnekkig probleem dat een duurzame en gerichte aanpak vergt, veel kennis en een goede, integrale en systemische manier van samenwerken. Daarbij werken we op basis van een zorgvuldige analyse gericht op alle betrokkenen, met veel oog voor de onderliggende problematiek.

De evaluatie van de voorgaande visie, met de titel Geweld hoort nergens Thuis, de eindrapportage van het gelijknamige landelijk programma de belangrijkste conclusies uit de recent gepubliceerde cohortstudie van het Verwey-Jonker Instituut 'Huiselijk geweld, een complex en hardnekkig probleem' en de bouwstenen van het Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming vormen de basis voor de nieuwe regiovisie.

3. **Gewenste situatie (WAT?**

a. Wat willen we bereiken?

De visie staat in het teken van verdere versterking van zowel de samenwerking als de aanpak. De afgelopen jaren is er een goede basis gelegd voor de samenwerking en de aanpak. Nu is het tijd om de samenwerking en de aanpak verder te verstevigen. Er zijn veel vormen van geweld die vallen onder de koepelterm geweld in afhankelijkheidsrelaties en er zijn veel partners betrokken. Samen is er gekozen voor focus: om echt winst te behalen moeten we thema's gericht en vooral samen oppakken en prioriteiten stellen. Ook moeten we duidelijke afspraken maken over de verantwoordelijkheid en

inbreng van de betrokken partners. Dit doen we door de inbreng van alle partijen te beschrijven in het uitvoeringsplan. Uiterlijk in het vierde kwartaal van 2024 zal een bijeenkomst plaatsvinden waarin alle partijen zich committeren aan de visie en het uitvoeringsplan.

Deze visie draagt bij aan het recht van eenieder op een veilig bestaan. Samen doorbreken we de cirkel van geweld: wij creëren veiligheid, signaleren vroegtijdig, stoppen geweld in afhankelijkheidsrelaties blijvend, we waarborgen duurzaam herstel en pakken onderliggende problemen aan. Wij doorbreken de intergenerationele overdracht van geweld (in gezinnen): wij organiseren directe veiligheid, creëren stabiele veiligheid en organiseren duurzaam herstel. Dit willen we voor iedereen: van –9-maanden tot 100+ jaar.

Om de ambitie te realiseren zijn 3 ontwikkellijnen geformuleerd:

- Samen zien: Iedereen kent en herkent signalen van geweld in afhankelijkheidsrelaties en ook de gevolgen ervan en weet wat hij/zij dan kan doen.
- Samen leren, Samen werken: Geen enkele professional werkt op een eigen eiland, ze benutten allen de kracht en ervaringen van het netwerk;
- Samen doen: Niemand komt zonder hulp te zitten.

De regiovisie wordt uitgewerkt in een uitvoeringsplan dat na de vaststelling van de visie aan het college zal worden voorgelegd.

b. Kaders

1. eerdere besluitvorming (BBV nr.)

Regiovisie Geweld hoort nergens thuis (2018 –2022).

2. traject tot dusverre

Na het aflopen van de vorige regiovisie in 2022 is 2023 gebruikt om te evalueren en middels domeinoverstijgende betrokkenheid een nieuwe en aansluitende visie ontwikkeld. In het proces zijn de 16 Zuid- Limburgse gemeenten, Veilig Thuis ZL, Raad voor de Kinderbescherming, Politie, OM, Centrum Seksueel Geweld Limburg, LEVANTOgroep Vrouwenopvang, Xonar Vrouwenopvang en hulpverlening, Gecertificeerde Instellingen, Zorg- en Veiligheidshuizen ZL, Reclassering en ervaringsdeskundigen betrokken.

Verder is ook het bestuur regelmatig meegenomen, via de commissie Zorg en Veiligheid. De ambtelijk contactpersonen bij de gemeenten zijn gevraagd om de portefeuillehouders te informeren en mee te nemen in de eind(concept) versie van de visie. Daarnaast is er in Parkstad op 5 februari 2024 een informatieavond geweest voor raadsleden, burgemeester en wethouders.

Op Zuid-Limburgse schaal is een afvaardiging van lokale adviesraden betrokken die specifiek was samengesteld voor dit thema. In 3 bijeenkomsten is deze afvaardiging meegenomen in het thema en het proces van de totstandkoming. Daarnaast hebben zij feedback gegeven op de conceptvisie van de uitgangspuntennotitie, de visie en het uitvoeringsplan. Deze feedback is verwerkt in de conceptvisie. Er is vervolgens een advies geformuleerd op Zuid-Limburgse schaal dat gedeeld is met alle lokale adviesraden van de 16 Zuid-Limburgse gemeenten. De aandachtspunten van de lokale adviesraden zijn ook meegenomen. De Brunssumse SMO-raad heeft het pre-advies overgenomen.

3. rol/ bevoegdheden college van B en W

De vaststelling van de regiovisie is aan de raad. Het vaststellen van het daaruit voortkomen uitvoeringsplan is aan het college.

4. algemene beleidskaders (landelijk/ provinciaal/ lokaal)

Gemeenten hebben in deze aanpak de regierol voor wat betreft het sociale domein. Op basis van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 zijn gemeenten zelf verantwoordelijk voor de ketenaanpak op het gebied van geweld in afhankelijkheidsrelaties.
Naast preventie, zijn gemeenten ook verantwoordelijk voor de bestrijding, de aanpak en nazorg van kindermishandeling. Alle gemeenten hebben dus een eigen taak om geweld in afhankelijkheidsrelaties aan te pakken, onder andere door te

zorgen voor de lokale infrastructuur om preventie, vroegsignalering en laagdrempelige hulp te waarborgen. In het kader van een integrale aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties maken we echter ook afspraken op lokaal, sub-regionaal, regionaal en provinciaal/landelijk niveau. Met deze regiovisie wordt gezamenlijk door de Zuid-Limburgse gemeenten invulling gegeven aan de opdracht van het Rijk om te komen tot een eenduidige en integrale aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties.

5. past het voorstel in de strategische visie/ relatie met uitvoeringsagenda?

Het voorstel vindt aansluiting bij, en geeft invulling aan, de taken waarmee de gemeente is belast vanuit de WMO en het Coalitieakkoord raadsperiode 2022-2026; Veiligheid en leefbaarheid.

6. relatie met programmabegroting/ financiële gevolgen

Voor de regio Parkstad fungeert Heerlen als centrumgemeente. Voor de regio Maastricht Heuvelland en de Westelijke Mijnstreek is dat Maastricht. Zij ontvangen structureel extra geld ten behoeve van de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties voor Zuid-Limburg (Decentralisatie uitkering vrouwenopvang afgekort Duvo middelen). In het uitvoeringsplan wordt opgenomen op welke wijze deze regiomiddelen worden ingezet voor de jaren 2024-2027

c. Argumenten en overwegingen

Gezamenlijke ambitie en aanpak is essentieel voor het effectief aanpakken van geweld in afhankelijkheidsrelaties

Geweld in afhankelijkheidsrelaties is de meest voorkomende vorm van geweld in onze samenleving. De gevolgen zijn vaak groot, zelfs na één incident. Want naast fysieke en maatschappelijke gevolgen zijn er de psychische gevolgen: gevoelens van vernedering, kleinering, angst, machteloosheid en wanhoop kunnen zorgen voor frustratie, woede en ernstige psychische belemmeringen. Het is belangrijk om zo vroeg mogelijk signalen van geweld in afhankelijkheidsrelaties te herkennen, om zo snel mogelijk de juiste ondersteuning te kunnen bieden. Deze ondersteuning wordt geboden door tal van partijen. Samenwerking tussen verschillende disciplines is essentieel, omdat er meerdere factoren van invloed zijn op dit geweld zoals bijvoorbeeld opvoedingsstijl, de woonomgeving, gezondheid en de financiële situatie. Een gezamenlijke visie en aanpak is essentieel.

Visie en uitvoeringsplan opgesteld met en door partners

In de aanpak van geweld in Afhankelijkheidsre-laties hebben we elkaar als netwerkpartners hard nodig. Omdat er vrijwel altijd meerdere problemen spelen, kan één orga-nisatie nooit alle problemen op eigen kracht oplossen. Belangrijk is dat we een gezamenlijke ambitie en aanpak hebben. Er hebben daarom meerdere netwerkbijeenkomsten plaatsgevonden om zo tot een gezamenlijk gedragen visie en aanpak te komen, die van ons allemaal is.

Positief advies commissie Zorg en Veiligheid

In de regio Zuid-Limburg is in 2021 de commissie Zorg en Veiligheid ingericht om te komen tot afstemming en advies rond zogenaamde snijvlakthema's zoals huiselijk geweld en personen met verward of onbegrepen gedrag. De partijen die zich hiertoe hebben gecommitteerd zijn: gemeenten (Welzijn, (jeugd)zorg en Veiligheid), OM, politie, GGZ (Mondriaan) en de GGD Zuid-Limburg. De commissie Zorg en Veiligheid is op meerdere momenten betrokken bij de totstandkoming van de regiovisie Zuid-Limburg 2024-2031 "Samen sterk, iedereen veilig". De commissie heeft positief geadviseerd over de voorliggende visie.

Advies MO adviesraad meegenomen

De MO adviesraad heeft in hun advies vijf adviespunten benoemd. Deze adviespunten zijn waar mogelijk reeds meegenomen in de regiovisie. De overige adviezen worden meegenomen in het uitvoeringsplan. Er is een pre advies geformuleerd op Zuid-Limburgse schaal dat gedeeld is met alle 16 Zuid-Limburgse afzonderlijke adviesraden. De aandachtspunten van de lokale adviesraden zijn ook meegenomen. De SMO-raad van Brunssum onderschrijft het advies van de afvaardiging van de MO adviesleden van de Zuid-Limburgse adviesraden

d. Opties en keuze

Optie 1: Door akkoord te gaan met het voorliggend voorstel zal de gemeenteraad van Brunssum de visie op de aanpak tegen geweld in afhankelijkheidsrelaties vaststellen. Hierdoor wordt de samenwerking met de samenwerkingspartners in Zuid-Limburg geoptimaliseerd waardoor er een gezamenlijke aanpak ontstaat.

Eenduidige afspraken en werkprocessen zullen bijdragen aan duidelijke aanpak die voor burgers en professionals vindbaar is.

Optie 2: Door niet akkoord te gaan met het voorliggend voorstel, zal Brunssum lokaal haar visie moeten opstellen en individuele afspraken met samenwerkingspartners maken. Dit brengt het risico met zich dat er onvoldoende capaciteit is om tot individuele afspraken te komen en het in de regio voor zowel burgers als professionals onduidelijk wordt hoe zij met elkaar in verbinding kunnen komen. De samenwerking in de regio zal hier schade van ondervinden en voor burgers en samenwerkingspartners zal Brunssum een uitzondering zijn.

Het ambtelijk advies is dan ook om te kiezen voor optie 1 en akkoord te gaan met voorliggend voorstel.

4. Bijlagen:

1. Regiovisie ZL aanpak GIA 2024 – 2031
2. Samenvatting Regiovisie ZL aanpak GIA 2024 – 2031

Het college van burgemeester en wethouders,

Burgemeester Secretaris

Raadsbesluit

Gemeentebladnr. : 2024 - 43
Afdeling : Maatschappelijke ontwikkeling
Registratiekenmerk : 202408926

De raad van de gemeente Brunssum gemeentebladnummer 2024 - 43;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 28 mei 2024, afdeling Maatschappelijke ontwikkeling ;

Besluit:

1. De Regiovisie ZL aanpak Geweld In Afhankelijkheidsrelaties 2024 – 2031 conform vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 02 juli 2024

De Raad voornoemd,

Voorzitter Griffier